Lietas arhīva Nr. A42-01754-17/6
ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1201.A420175417.1.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2017.gada 1.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese E.Apīne,

piedaloties pieteicējam /pers. A/,
atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvēm Diānai Onucai un Irinai Veļikanovai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2017.gada 23.janvāra lēmuma Nr.DA-17-126-ap „Par Būvvaldes 11.11.2016. lēmuma Nr.BV-16-8559-ap apstrīdēšanu" atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas pilsētas būvvaldes 2016.gada 11.novembra lēmums Nr.BV-16-8559-ap „Par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu nekustamajā īpašumā /adrese A/".

**Aprakstošā daļa**

[1] Rīgas pilsētas būvvalde (turpmāk – Būvvalde) 2016.gada 11.novembrī pieņēma lēmumu Nr.BV-16-8559-ap (turpmāk – Sākotnējais lēmums) (*lietas 16.-23.lapa*), ar kuru uzlika par pienākumu dzīvokļa /adrese B/ (turpmāk – Dzīvoklis) īpašniekam pieteicējam /pers. A/ divu mēnešu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas iesniegt Būvvaldē būvniecību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izstrādātu būvniecības dokumentāciju par konstatētajiem patvaļīgajiem būvdarbiem Dzīvoklī vai atjaunot Dzīvokļa iepriekšējo stāvokli, vienlaikus brīdinot pieteicēju par Sākotnējā lēmuma labprātīgas neizpildes sekām.

Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – Departaments vai atbildētājs) 2017.gada 23.janvāra lēmumu Nr.DA-17-126-ap „Par Būvvaldes 11.11.2016. lēmuma Nr.BV-16-8559-ap apstrīdēšanu" (turpmāk – Lēmums) (*lietas 9.-15.lapa*) atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums.

[2] Pieteikumā tiesai pieteicējs lūdz Lēmumu atcelt, norādot, ka pagaidu alternatīvās apkures – uzstādot kondicionierus vai siltumsūkņus – izveidošana bija nepieciešama sakarā ar nekustamā īpašuma /adrese C/ (turpmāk – Nekustamais īpašums) kopīpašnieces /pers. E/ patvaļīgās būvniecības darbībām, kuru rezultātā Nekustamajam īpašumam nebija iespējams pieslēgt AS „Rīgas siltums" nodrošināto centrālapkuri, tomēr Lēmumā šādi apstākļi nav norādīti.

Lai arī iestādes konstatējušas, ka kondicionieri vai siltumsūkņi ir uzstādīti visā mājā, izņemot /pers. E/ dzīvokļus, tomēr administratīvos aktus tās ir pieņēmušas tikai attiecībā uz diviem kopīpašniekiem – pieteicēju un /pers. F/, tādējādi ļaujot ar prettiesiski ierīkoto gāzes apkuri palikt /pers. E/, pārējiem kopīpašniekiem – ar kondicionieru vai siltumsūkņu nodrošināto apkuri, un tikai pieteicējam un /pers. F/ ir jāpaliek bez jebkādas apkures.

Lēmumā nepamatoti norādīts, ka uzstādītie kondicionieri un siltumsūkņi atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumiem Nr.310 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231-15 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija"" (turpmāk – Noteikumi Nr.310) ir ventilācijas sistēmas. Tāpat nav pamatota Lēmuma norāde, par minēto noteikumu piemērojamību izskatāmajā gadījumā. Lai arī Noteikumos Nr.310 nav definēta "ventilācijas sistēma", tomēr saprotams, ka tā ir visas dzīvojamās ēkas savstarpēji saistīta dabiskā vai mehāniskā ventilācija. Savukārt Dzīvoklī uzstādītas ir tikai 3 ierīces –kondicioniera ārējais bloks, kurš nav saistīts ne ar vienu citu ierīci mājā (izņemot 2 iekšējos blokus), un 2 iekšējiem blokiem, kuri arī nav saistīti ne ar vienu citu ierīci mājā (izņemot ārējo bloku). Tādējādi pieteicēja ieskatā minētās trīs ierīces nevar tikt uzskatītas par ventilācijas sistēmu Noteikumu Nr.310 izpratnē, bet par patstāvīgu, neatkarīgu ierīci siltā un aukstā gaisa plūsmas nodrošināšanai līdzīgi kā uz grīdas, galda, sienas novietojamie vai iebūvējamie gaisa ventilatori, kuru uzstādīšanai arī nav nepieciešams izstrādāt būvniecības dokumentāciju.

Kondicioniera ārējais bloks Dzīvoklim ir izvietots mājas iekšpagalmā, kurš ir redzams tikai no mājas pagalma un dažu šīs mājas iedzīvotāju logiem. Savukārt iekšējie bloki ir redzami tikai Dzīvoklī, līdz ar to šāds kondicionieris nevar ietekmēt pilsētas siluetu, jumtu ainavu vai dzīvojamās vides vērtības apkārtnē, līdz ar to Sākotnējā lēmumā Būvvalde nepamatoti piemērojusi Rīgas domes 2006.gada 7.februāra saistošo noteikumu Nr.38 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" 338.punktu.

Kondicioniera uzstādīšana nav ne funkcionāls, ne arī tehnisks būves uzlabojums, bet kondicioniera ārējā bloka un iekšējā bloka uzstādīšana dzīvoklim nav uzskatāma ne par ēkas vai tās daļas restaurāciju, ne atjaunošanu, ne arī par pārbūvi, līdz ar to Sākotnējā lēmumā nepamatoti piemēroti Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" 30. un 31.punkts.

[3] 2017.gada 6.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums (*lietas 28.lapa*), kurā, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, pieteikums tiek uzskatīts par nepamatotu un noraidāmu.

[4] 2017.gada 19.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja iesniegums (*lietas 132.lapa*), kurā cita starpā pieteicējs norāda uz vienlīdzības principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka nelabvēlīgus administratīvos aktus iestāde pieņēmusi tikai attiecībā uz pieteicēju un /pers. F/, lai gan Būvvaldes atzinumā ir konstatēts, ka attiecīgie siltumsūkņi (kondicionieri) ir uzstādīti visai mājai, izņemot /pers. E/.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja, bet atbildētāja pārstāves pieteikumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā

norādīto pamatojumu.

**Motīvu daļa**

[6] Ar Lēmumu pieteicējam ir noteikts tiesiskais pienākums – divu mēnešu laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas iesniegt Būvvaldē būvniecību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izstrādātu būvniecības dokumentāciju, kas pamatots ar patvaļīgās būvniecības fakta konstatēšanu pieteicēja nekustamajā īpašumā, kam pieteicējs nepiekrīt. Tādējādi tiesai veicama pārbaude pār tiesiska pamatojuma esību šim administratīvajam aktam.

[7] Viens no pieteicēja iebildumiem ir vērsts uz to, ka atbildētājs ir pārkāpis vienlīdzības principu, pieņemot Lēmumu tikai attiecībā uz pieteicēju, kā arī izdodot šādu administratīvo aktu vēl vienam dzīvokļa īpašniekam, bet nepieņemot šādus lēmumus attiecībā uz visiem dzīvokļu īpašniekiem, kā arī ignorējot to, ka īpašniece /pers. E/ ir prettiesiski bojājusi centrālās apkures sistēmu un pagaidu alternatīvās apkures ierīkošana ir nepieciešamība.

Vispirms norādāms uz to, ka izskatāmā lieta ir attiecināma uz patvaļīgās būvniecības jomu, un tajā, ja tiek konstatēti būvniecības procesa pārkāpumi, bet kādai no personām, kas atrodas vai varētu atrasties vienādos faktiskajos vai tiesiskajos apstākļos, vēl nav pieņemts nelabvēlīgs lēmums, atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai tas neliecina par vienlīdzības principa pārkāpumu. Augstākā tiesa ir norādījusi, ka "apstāklis, ka arī citas personas ir veikušas patvaļīgu būvniecību, t.i., rīkojušās pretēji tiesiskajam regulējumam, bet par tās novēršanu nav pieņemts iestādes lēmums vai arī iestāde to akceptējusi, nerada vienlīdzības principa pārkāpumu. Citiem vārdiem, vienlīdzības principu nevar izmantot, lai turpinātu prettiesisko stāvokli" *(skat. Augstākās tiesas 2016.gada 17.maija lēmuma lietā Nr.SKA-86/16 7.punktu).* Gluži tāpat arī "prettiesiski lēmumi citos gadījumos, ja tādi arī bijuši, nevar tikt izmantoti cita prettiesiska lēmuma pieņemšanai" (*skat. Augstākās tiesas 2015.gada 26.maija sprieduma lietā Nr.SKA-00642015 8.punktu*).

Tas nozīmē, ka konkrētās administratīvās lietas ietvaros faktisko un tiesisko apstākļu pārbaude ir veicama attiecībā uz konkrētu personu – pieteicēju, bet attiecībā pret citām kopīpašumā esošām personām pieņemtie vai vēl nepieņemtie lēmumi Lēmuma tiesiskumu neietekmē.

Tāpat pieteicējs ir izteicis iebildes par to, ka iestāde nav rīkojusies konsekventi, proti, pieņēmusi dažādus lēmumus (gan labvēlīgus, gan nelabvēlīgus) attiecībā pret pieteicēju.

Tiesa lietas izskatīšanā šādus apstākļus nekonstatē, bet pieteicēja viedoklis, iespējams, pamatots ar to, ka iestādes izdots starplēmums kļūdaini tiek uztverts kā administratīvs akts. Kā izriet no atbildētāja 2017.gada 18.oktobra paskaidrojuma *(lietas 80.-82.lapa)* un tam pievienotajiem pierādījumiem, tad būvniecības kontrole pieteicēja īpašumā veikta vairākkārt un no 2014.gada, konstatējot gan logu nomaiņu, gan gaisa kondicionēšanas sistēmas ierīkošanu. Tā kā atbilstoši tiesiskajam regulējumam būvinspektors par katru apsekojumu sastāda atzinumu, tad arī attiecībā uz pieteicēju tādi ir sastādīti. Tomēr nevienā no dokumentiem tiesa nekonstatē, ka Būvvalde būtu izdevusi administratīvo aktu, ar kuru atzītu patvaļīgas būvniecības neesību pieteicēja nekustamajā īpašumā. Būvvaldes 2016.gada 10.marta lēmuma Nr.BV-16-1720-ap *(lietas 101.-103.lapa)* saturs skaidri liecina, ka pirms tam (2015.gada 11.novembrī) izdotais administratīvais akts tiek atcelts, jo "Būvvalde ir konstatējusi jaunus apstākļus" un labojot kļūdaini pieņemto lēmumu sakarā ar nepareizu tiesību normu piemērošanu *(lietas 102.lapa).* Savukārt minētā lēmuma rezultātā Būvvalde ne tikai atceļ pirms tam izdoto administratīvo aktu, bet arī nolemj pieprasīt pieteicējam paskaidrojumu par patvaļīgi veikto būvniecību un tālākām plānotām darbībām, kas kopumā skaidri liecina, ka administratīvais process iestādē tiek turpināts un nav noslēdzies ar pieteicējam labvēlīgu lēmumu. Administratīvais akts, ar kuru Būvvalde ir izlēmusi jautājumu par būvniecību pieteicēja Dzīvoklī, ir Sākotnējais lēmums, bet administratīvais process iestādē ir noslēdzies ar augstākas iestādes Lēmumu, kas tad arī ir tiesā pārbaudāms administratīvais akts.

[8] Būvvalde ir konstatējusi, ka Nekustamā īpašuma iekšpagalma fasādē atrodas vairāki kondicioniera ārējie bloki ar cauruļu un kabeļu pievadiem, kuri iestiprināti/ieurbti ēkas sienā un viens no tiem ir saistāms ar pieteicēja Dzīvokli. Minēto Būvvalde ir identificējusi kā patvaļīgu būvniecību, jo kondicioniera kā inženieriekārtas uzstādīšanai ir nepieciešams izstrādāt būvniecības dokumentāciju.

Atbildētājs ir norādījis, ka Dzīvoklī ir veikta atjaunošana, bet pieteicējs uzskata, ka kondicioniera uzstādīšana nav ne funkcionāls, ne arī tehnisks būves uzlabojums.

Būvniecības likuma 1.panta 4.punkts noteic, ka būves atjaunošana ir "būvdarbi, kuru rezultātā ir nomainīti nolietojušies būves nesošie elementi vai konstrukcijas vai veikti funkcionāli vai tehniski uzlabojumi, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju".

Vērtējot Lēmumu kopsakarā ar pierādījumiem, tiesas ieskatā pamatoti ir atbildētāja apsvērumi par to, ka ir notikusi būves atjaunošana, proti, Dzīvoklī ir veikti tehniski uzlabojumi, tajā ierīkota kondicionēšanas sistēma, proti, sistēma, nevis viens, atsevišķs kondicionieris. Uz to norāda gan pieteicējs, gan arī tā iesniegtais rēķins *(lietas 58.lapa)* par kondicionēšanas sistēmas ierīkošanu, kas aptver gan guļamistabu, gan viesistabu *(lietas 71.lapa)*.

Noteikumu Nr.310 2.9.punkts noteic, ka gaisa kondicionēšana ir "automātiski vadāms gaisa apstrādes process, kas neatkarīgi no āra gaisa pārmaiņām un telpas gaisa piesārņojuma intensitātes uztur telpā vai tās daļā vēlamo gaisa kvalitāti", un arī pieteicēja iesniegtā dokumentācija liecina, ka kondicionēšanas sistēma, kuras izvietošanas rezultātā sistēmas ārējais bloks izvietots ēkas fasādē, ir vērsta uz šīs funkcijas izpildi.

Pieteicējs iebilst pret Lēmumā norādīto atsauci uz Noteikumiem Nr.310, jo uzskata, ka tie nav piemērojami konstatētajos apstākļos, jo kondicionieris sastāv tikai no trim ierīcēm, bet Noteikumu Nr.310 izpratnē ventilācijas sistēmas ir visas dzīvojamās ēkas savstarpēji saistīta dabiskā vai mehāniskā ventilācija. Uz minēto norādāms, ka tiesību normas ir jāvērtē kopsakarā, un konkrētajā gadījumā attiecībā pret pieteicēju nav noteikts pienākums veikt pilnu būvniecības procesu, bet gan tikai norāde par vienkāršotās procedūras piemērošanu saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" (turpmāk arī – Noteikumi Nr.529) 35.punkta 35.1.apakšpunktu, kas noteic, ka "ierosinot pirmās grupas publiskas ēkas vai tās daļas (pilsētās un ciemos), otrās vai trešās grupas ēkas vai tās daļas vienkāršotu atjaunošanu – ēkas vai tās daļas atjaunošanu, nemainot ēkas nolietojušos nesošos elementus vai konstrukcijas, neskarot ēkas fasādi un koplietošanas inženiertīklus, veicot funkcionālus vai tehniskus uzlabojumus, – būvvaldē iesniedz aizpildītu apliecinājuma kartes I daļu, ja paredzēta otrās vai trešās grupas ēkas vai tās daļas vienkāršota atjaunošana", proti, norma vienlaikus definē jēdzienu "vienkāršota atjaunošana", gan noteic, ka šajos apstākļos jāaizpilda apliecinājuma kartes pirmā daļa. Tas apstāklis, ka pieteicējs Dzīvoklī ierīkojis autonomu kondicionēšanas sistēmu, nenozīmē, ka jāizstrādā būvniecības dokumentācija apjomā, kas attiecināma uz ventilācijas un citu inženiersistēmu ierīkošanu Nekustamajā īpašumā kopumā, taču vienlaikus arī neatbrīvo pieteicēju no pienākuma ievērot būvniecības vienkāršotās procedūras prasības, jo pēc būtības kondicionēšanas sistēmas izvietošana Dzīvoklī ir tā tehnisks uzlabojums, kam, citastarp, ir nepieciešami uzstādīšanas darbi, kas savā ziņā tomēr arī iejaucas arī ēkas fasādē (izvadu ievietošanai un iekšējo un ārējā bloku savienošanai) un ietekmē fasādes kopskatu.

Būvvalde Sākotnējā lēmumā ir atsaukusies arī uz Rīgas domes 2006.gada 7.februāra noteikumu Nr.38 "Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" 338.punktu, kas noteic, ka "Tehnisko ierīču un mehānismu (piemēram, liftu šahtas, vēdināšanas, kondicionēšanas un apkures sistēmu izvadi, dūmvadi, antenas, satelītantenas u.tml.) atrašanos ārpus ēkas jumtu vai sienu plaknēm paredz būvprojektā un

veido, pēc iespējas samazinot šo ierīču negatīvo ietekmi uz pilsētas siluetu, jumtu ainavu un dzīvojamās vides vērtībām apkārtnē un saskaņā ar Noteikumu 2.8.apakšnodaļas prasībām inženiertehniskās apgādes infrastruktūras izvietošanai saistībā ar ēku fasādēm un jumtiem. Uz ēkas ielas fasādes tos veido arhitektoniski, nepasliktinot būves arhitektonisko veidolu".

Pieteicējs uzskata, ka, tā kā augstāka iestāde uz šiem noteikumiem Lēmumā vairs nav atsaukusies, tad šos noteikumus Būvvalde piemērojusi nepamatoti. Minētajam apsvērumam tiesa nepiekrīt, jo ar Lēmumu atbildētājs ir atstājis negrozītu Sākotnējo lēmumu un nav norādījis, ka Būvvalde minētos noteikumus būtu nepareizi piemērojusi. Tieši pretēji – Lēmuma tekstā norādīts, ka "ir pareizi konstatēti faktiskie apstākļi, un piemērots faktiskajiem apstākļiem atbilstošs tiesiskais regulējums" *(lietas 13.lapa)*.

Lietas izskatīšanas laikā pieteicējs izteica iebildumus, ka atbildētājs tiesas sēdē norāda arī uz nepieciešamību saņemt saskaņojumus, kas Lēmumā nav ierakstīti. Tiesa šo iebildumu noraida kā nepamatotu, jo jautājums par saskaņojumu apjomu un nepieciešamo dokumentu pielikumiem izriet no tiesību normām un skar Lēmuma izpildi, tostarp, arī pienākums saņemt saskaņojumu ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, kas gan Lēmumā ir ietverts, un noteic, "ja vienkāršota atjaunošana vai vienkāršota fasādes atjaunošana paredzēta ēkā, kas ir valsts aizsargājamais kultūras piemineklis, būvvaldē papildus šo noteikumu 35. vai 36. punktā minētajiem dokumentiem iesniedz: 37.1. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļauju; 37.2. telpu kultūrvēsturiskās inventarizācijas aktu". Tomēr arī tajā gadījumā, ja Lēmumā šī norāde netiktu ietverta, minētais nebūt nebūtu pamats uzskatīt, ka šādam saskaņojumam nav jābūt, jo tas izriet no tiesību normas.

Lietā nav strīda, ka pieteicējs kondicionēšanas sistēmas izvietošanai nav izstrādājis būvniecības dokumentāciju. Savukārt Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa noteic, ka "būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība. Patvaļīga būvniecība ir arī būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam vai būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem".

Tātad tiesas vērtējumā atbildētājs pamatoti ir konstatējis patvaļīgo būvniecību un pēc lietderības apsvērumu izdarīšanas noteicis Lēmumā pienākumu sagatavot būvniecības dokumentāciju, kas konkrētajā gadījumā uzskatāms par samērīgu, jo lietā nav iegūti pierādījumi par neiespējamību šo tiesisko pienākumu pildīt, ja vien privātpersona to vēlas.

[9] Pieteicējs ir norādījis iestādei un tiesai, ka kondicioniera izvietošana Dzīvoklī ir bijusi nepieciešama, jo Nekustamajā īpašumā /pers. E/ rīcības rezultātā ir atslēgta vienota apkures sistēma. Uz minēto norādāms, ka šāda nepieciešamība neatbrīvo personu no pienākuma ievērot tiesību normās noteiktās būvniecības prasības. Kā redzams no pierādījumiem, tad kopš kondicioniera izvietošanas ir pagājuši vairāki gadi, un, ja pieteicējs nav spējis dokumentāciju sakārtot pirms darbu veikšanas, tad laiks šī pienākuma izpildei kopš iekārtas uzstādīšanas ir bijis vairāk kā pietiekams. Arī tad, ja kopīpašnieku starpā pastāv kādi strīdi, tie ir risināmi, izmantojot tiesiskas metodes, tostarp savstarpējas sarunas vai tiesvedības procesu vispārējās jurisdikcijas tiesā gan par īpašuma apsaimniekošanas, gan būvniecības jautājumiem tajā.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.pantu, 289.-291.pantu, tiesa

**nosprieda**

**noraidīt** /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2017.gada 23.janvāra lēmuma Nr.DA-17-126-ap „Par Būvvaldes 11.11.2016. lēmuma Nr.BV-16-8559-ap apstrīdēšanu" atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas pilsētas būvvaldes 2016.gada 11.novembra lēmums Nr.BV-16-8559-ap „Par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu nekustamajā īpašumā /adrese A/".

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese E.Apīne